

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เรื่อง แก้ไขชื่อมาตรฐานสินค้าเกษตร ที่เป็นมาตรฐานทั่วไป
ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ.๒๕๕๑

โดยที่มาตรา ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ.๒๕๕๑ ได้บัญญัติให้มาตรฐานสินค้าเกษตรที่คณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ.๒๕๕๑ ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นมาตรฐานทั่วไปตามพระราชบัญญัตินี้

คณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตร ในคราวประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ได้มีมติเห็นชอบให้แก้ไขชื่อมาตรฐานสินค้าเกษตรดังกล่าว ดังนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ ประกอบมาตรา ๗ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ.๒๕๕๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงให้แก้ไขชื่อมาตรฐานสินค้าเกษตร ที่เป็นมาตรฐานทั่วไป รวม ๑๒๔ รายการ โดยมีรายละเอียดตามบัญชีแนบท้ายประกาศนี้ ดังต่อไปนี้

๑. แก้ไขชื่อจาก “มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ” เป็น “มาตรฐานสินค้าเกษตร”
๒. แก้ไขชื่อย่อจาก “มกอช.” เป็น “มกช.”

ประกาศ ณ วันที่ ๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๒

(นายธีระ วงศ์สมุทร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สำเนาถูกต้อง

ศิริฉวี ๒.๑๕๗๖

(นางจิระพันธ์ ช.เจริญยิ่ง)

นักจัดการงานทั่วไป ระดับชำนาญการ

ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

เรื่อง กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ :

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มแพะเนื้อ

พ.ศ. ๒๕๕๕

ด้วย คณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๕ มีมติเห็นชอบให้กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มแพะเนื้อ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงคุณภาพ การอำนวยความสะดวกทางการค้า และการคุ้มครองผู้บริโภค

ดังนั้น อาศัยอำนาจของคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติซึ่งแต่งตั้งโดยมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ จึงออกประกาศกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มแพะเนื้อ ไว้เป็นมาตรฐานสมัครใจ ดังมีรายละเอียดแนบท้ายประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๕

สุชาติพันธุ์ เกตุราพันธุ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประธานคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มแพะเนื้อ

1. ขอบข่าย

มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาตินี้ กำหนดสภาพทั่วไปของฟาร์ม การจัดการฟาร์ม การจัดการบุคลากร การดูแลสุขภาพและสุขอนามัยสัตว์ การจัดการสวัสดิภาพสัตว์ การจัดการระบบน้ำ และการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ได้แพะเนื้อที่มีคุณภาพดี

2. นิยาม

ความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มแพะเนื้อ มีดังต่อไปนี้

2.1 แพะเนื้อ (meat goat) หมายถึง สัตว์ที่จัดอยู่ในตระกูลคาปรา (*Capra spp.*) เลี้ยงไว้เพื่อใช้เนื้อสำหรับบริโภคเป็นอาหาร

2.2 ฟาร์มแพะเนื้อ (meat goat farm) หมายถึง สถานที่ที่มีโรงเรือนและอุปกรณ์เหมาะสมสำหรับการผลิตแพะเนื้อที่มีคุณภาพดี

2.3 บุคลากรฟาร์ม (farm personnel) หมายถึง เจ้าของฟาร์ม ผู้เลี้ยง ผู้ดูแลด้านการผลิต และผู้ดูแลสุขภาพแพะเนื้อในฟาร์ม

2.4 แหล่งน้ำ (reservoir) หมายถึง แหล่งน้ำสาธารณะ หรือบ่อน้ำบาดาล หรือแหล่งน้ำอื่นที่สะอาดนำมาใช้ประโยชน์ภายในฟาร์มได้

2.5 การตรวจพินิจ (visual inspection) หมายถึง การตรวจสอบลักษณะปรากฏภายนอกของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น เนื้อ ผลิตผล สภาพแวดล้อมที่ปรากฏ โดยการตรวจด้วยตาเป็นหลัก แต่อาจใช้ประสาทสัมผัสอื่นประกอบ เช่น การสัมผัส การดมกลิ่น หรืออาจใช้เครื่องมือประกอบ เช่น แวนขยายช่วยในการตรวจสอบ ขึ้นกับลักษณะคุณภาพที่ต้องการตรวจสอบ และประเมินว่าลักษณะปรากฏหรือสภาพแวดล้อมที่ตรวจสอบสอดคล้องกับเกณฑ์ที่ใช้ในการตรวจ ทั้งนี้รวมถึงการสังเกตหรือการสัมภาษณ์การปฏิบัติงานหรือกระบวนการทำงานด้วย

3. เกณฑ์กำหนด และวิธีตรวจประเมิน

เกณฑ์กำหนด และวิธีตรวจประเมิน สำหรับฟาร์มแพะเนื้อให้ เป็นไปตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เกณฑ์กำหนด และวิธีตรวจประเมิน

รายการ	เกณฑ์กำหนด	วิธีตรวจประเมิน
1. สภาพทั่วไปของฟาร์ม 1.1 ที่ตั้งฟาร์ม	1.1.1 ตั้งอยู่ห่างจากชุมชนเมือง น้ำไม่ท่วม และมีการคมนาคมสะดวก 1.1.2 อยู่ห่างจากแหล่งปนเปื้อนของสิ่งอันตราย ทางกายภาพ เคมี และชีวภาพ 1.1.3 อยู่ห่างจากโรงฆ่าสัตว์ และตลาดนัดค้าสัตว์	ตรวจพินิจ สภาพแวดล้อมของ ที่ตั้งฟาร์ม
1.2 ลักษณะฟาร์ม	1.2.1 มีการวางผังฟาร์มที่ดี 1.2.2 มีรั้วรอบฟาร์ม ทางเข้าและออกทางเดียว มีที่ ทำลายเชื้อโรคยานพาหนะและบุคคลก่อนเข้าและ ออกจากฟาร์ม 1.2.3 มีโรงเรือนและพืชอาหารสัตว์เพียงพอกับ จำนวนแพะที่เลี้ยง 1.2.4. มีแหล่งน้ำสะอาดเพียงพอ และนำมาใช้ ประโยชน์ภายในฟาร์มได้ตลอดเวลา	ตรวจพินิจ
1.3 ลักษณะโรงเรือน	1.3.1 ต้องมีโครงสร้างแข็งแรง มีหลังคากันแดด กันฝน และกันลมแรงได้ อากาศถ่ายเทได้สะดวก ภายในโรงเรือนควรกันแบ่งเป็นคอก โรงเรือนควร ยกพื้นสูง ใช้ไม้หรือวัสดุอื่นที่เหมาะสมวางเว้น ระยะเป็นร่อง เพื่อให้มูลแพะตกลงสู่พื้นล่างได้ สะดวก 1.3.2 พื้นใต้โรงเรือนควรเป็นพื้นซีเมนต์ หรือ พื้นดินอัดแน่น เพื่อสะดวกในการทำความสะดวก 1.3.3 ใต้ถุนโรงเรือนมีตาข่ายกันโดยรอบ	ตรวจพินิจ

รายการ	เกณฑ์กำหนด	วิธีตรวจประเมิน
	<p>1.3.4 มีอ่างน้ำยาฆ่าเชื้อบริเวณทางเข้าและออกโรงเรือน</p> <p>1.3.5 อุปกรณ์ที่ใช้ภายในโรงเรือนต้องปลอดภัยไม่เป็นอันตรายต่อแพะ และผู้เลี้ยง</p>	
<p>2. การจัดการฟาร์ม</p> <p>2.1 การจัดการโรงเรือนและอุปกรณ์</p>	<p>2.1.1 โรงเรือนต้องสะอาด มีการจัดแบ่งพื้นที่ตามลักษณะการใช้งาน เช่น คอกเลี้ยง คอกคัด สถานที่เก็บอาหารหรือเก็บอุปกรณ์ เป็นสัดส่วนชัดเจน เพื่อสะดวกในการปฏิบัติงาน</p> <p>2.1.2 อุปกรณ์ที่ให้น้ำต้องสะอาด ที่ให้อาหารต้องแห้งและสะอาด และมีจำนวนเพียงพอ</p> <p>2.1.3 โรงเรือนและบริเวณโดยรอบต้องสะอาด ไม่เป็นแหล่งสะสมเชื้อโรค แมลง และสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรค</p>	<p>ตรวจพินิจ และตรวจสอบการปฏิบัติงาน</p>
<p>2.2 การจัดการฝูงแพะ</p>	<p>2.2.1 คัดเลือกและจัดฝูงแพะตามขนาด อายุ และเพศ</p> <p>2.2.2 มีการคัดเลือกหรือจัดหาพ่อพันธุ์ และแม่พันธุ์แพะ</p> <p>2.2.3 แพะเนื้อที่มีลักษณะไม่ดี พิการ หรือไม่สมบูรณ์ ต้องคัดแยกออกจากฝูง</p>	<p>ตรวจพินิจ และตรวจบันทึกประจำฟาร์ม</p>
<p>2.3 การจัดการอาหารสัตว์</p>	<p>2.3.1 อาหารหยาบ เช่น หญ้า และพืชอาหารสัตว์ต้องมีคุณภาพดี</p> <p>2.3.2 อาหารข้น (concentrated feed) ที่ใช้เลี้ยงแพะเนื้อ เช่น อาหารสำเร็จรูป อาหารผสมเอง วัตถุดิบ สิ่งเติมในอาหารต้องมีคุณภาพตามที่กฎหมายกำหนด</p> <p>2.3.3 ตรวจสอบคุณภาพอาหารที่ใช้เลี้ยงแพะอย่างสม่ำเสมอ</p>	<p>ตรวจพินิจ และตรวจบันทึกประจำฟาร์ม</p>

รายการ	เกณฑ์กำหนด	วิธีตรวจประเมิน
2.4 การบันทึกข้อมูล	2.4.1 บันทึกข้อมูลทะเบียนประวัติแพะทุกตัว 2.4.2 ให้ทำบันทึกข้อมูลการเจริญเติบโต และการสืบพันธุ์ในกรณีเป็นฟาร์มพ่อแม่พันธุ์ 2.4.3 บันทึกข้อมูลการใช้อาหารเลี้ยงแพะ 2.4.4 บันทึกข้อมูลการใช้ยา การรักษาโรค และการดูแลสุขภาพ 2.4.5 บันทึกข้อมูลบัญชีฟาร์ม	ตรวจบันทึกประจำฟาร์ม(ตามภาคผนวก)
2.5 คู่มือการจัดการฟาร์ม	2.5.1 ผู้เลี้ยงต้องมีคู่มือการจัดการฟาร์ม แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับ การจัดการอาหาร การดูแลสุขภาพและสุขอนามัย การป้องกันและรักษาโรค เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติที่ดีและถูกต้อง	ตรวจสอบเอกสาร
3. การจัดการบุคลากร	3.1 ต้องมีบุคลากรผู้ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรผู้ประกอบการฟาร์มแพะเนื้อของหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ ทำหน้าที่ควบคุมการจัดการฟาร์ม 3.2 มีสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มที่มีใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่ง และมีใบอนุญาตผู้ควบคุมฟาร์มแพะเนื้อ ทำหน้าที่ดูแลด้านการป้องกันโรค รักษาโรค และดูแลการใช้ยา 3.3 มีจำนวนแรงงานเหมาะสมกับจำนวนแพะที่เลี้ยง 3.4 บุคลากรควรได้รับการตรวจสุขภาพเป็นประจำทุกปี อย่างน้อยปีละครั้ง	ตรวจพินิจ ตรวจบันทึกประจำฟาร์ม และ ตรวจเอกสาร
4. การดูแลสุขภาพและสุขอนามัยสัตว์ 4.1 การป้องกัน และควบคุมโรค	4.1.1 จัดการทางสุขลักษณะที่ดีภายในฟาร์ม เพื่อไม่ให้เป็นแหล่งสะสมเชื้อโรค 4.1.2 สร้างภูมิคุ้มกันโรค การใช้วัคซีน การกำจัดพยาธิภายในและภายนอกให้แพะเนื้อตามโปรแกรม	ตรวจพินิจ และตรวจบันทึกประจำฟาร์ม

รายการ	เกณฑ์กำหนด	วิธีตรวจประเมิน
	4.1.3 ตรวจโรคแพะเป็นประจำอย่างน้อยปีละครั้ง โดยเฉพาะโรคแท้งติดต่อ และโรคมงคล่อพิษเทียม	
4.2 การป้องกันและรักษาโรค	4.2.1 ต้องอยู่ในความดูแลของสัตวแพทย์ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากสัตวแพทย์	ตรวจบันทึกประจำฟาร์ม บันทึกการป่วยและประวัติการรักษา
4.3 การไช้ยา	4.3.1 ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดการไช้ยาสำหรับสัตว์ ตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก.7001) และระเบียบที่เกี่ยวข้อง	ตรวจบันทึกประจำฟาร์ม บันทึกการป่วย ประวัติการรักษา และไช้ยา
5. การจัดการสวัสดิภาพสัตว์	5.1 ผู้เลี้ยงต้องมีการจัดการด้านสวัสดิภาพแพะเนื้อ ณ สถานที่เลี้ยง	ตรวจพินิจ
6. การจัดการระบบน้ำ	<p>6.1 มีวิธีการจัดการระบบน้ำที่ดีในการนำน้ำจากแหล่งน้ำมาใช้ เพื่อให้ได้น้ำที่สะอาด ปลอดภัย และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ภายในฟาร์มได้ตลอดเวลา</p> <p>6.2 น้ำที่ใช้ภายในฟาร์มต้องสะอาด ปลอดภัย ไม่เป็นอันตรายต่อแพะ และผู้เลี้ยง สำหรับน้ำดื่มต้องมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานน้ำที่ใช้บริโภคได้ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง</p> <p>6.3 เก็บตัวอย่างน้ำส่งตรวจห้องปฏิบัติการของหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบ หรือหน่วยงานของเอกชนที่ได้รับการรับรอง เพื่อให้การรับรองคุณภาพของน้ำอย่างน้อยปีละครั้ง</p>	ตรวจพินิจและตรวจเอกสาร
7. การจัดการสิ่งแวดล้อม	<p>7.1 มีวิธีการจัดการของเสีย สิ่งปฏิกูล มูลแพะ น้ำทิ้ง และขยะต่างๆอย่างถูกวิธี</p> <p>7.2 จัดการซากแพะอย่างถูกต้องไม่ทำให้เกิดมลภาวะเป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อม</p>	ตรวจพินิจ

4. คำแนะนำการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มแพะเนื้อ (ภาคผนวก ก)

คำแนะนำการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มแพะเนื้อ มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เกษตรกรใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติที่ดีของฟาร์มมาตรฐาน เพื่อการผลิตแพะเนื้อสุภาพดี ให้ผลผลิตสูงคุ้มค่าต่อการลงทุน มีคุณภาพ และปลอดภัยต่อผู้บริโภค มีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีการผลิตแพะอย่างยั่งยืน ไม่ทำให้เกิดมลภาวะเป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อม

ภาคผนวก ก

คำแนะนำการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มแพะเนื้อ

คำแนะนำการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มแพะเนื้อ มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้เลี้ยงแพะเนื้อ และขึ้นทะเบียนฟาร์มแพะเนื้อกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ ใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติที่ดีของฟาร์มมาตรฐาน เพื่อให้ได้การรับรอง โดยมีหลักในการปฏิบัติดังนี้

ก.1 สภาพทั่วไปของฟาร์ม

ก.1.1 ที่ตั้งฟาร์ม

ก.1.1.1 ตั้งอยู่ห่างจากชุมชนเมือง น้ำไม่ท่วม และมีการคมนาคมสะดวก

ก.1.1.2 อยู่ห่างจากแหล่งปนเปื้อนของสิ่งอันตรายทางกายภาพ เคมี และชีวภาพ ไม่มีมลภาวะเป็นพิษที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพและสุขอนามัยของคนและสัตว์

ก.1.1.3 อยู่ห่างจากโรงฆ่าสัตว์ ตลาดนัดค้าสัตว์ เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค

ก.1.2 ลักษณะฟาร์ม

ก.1.2.1 มีการวางผังฟาร์มที่ดี การจัดการพื้นที่สำหรับอาคารสำนักงาน ที่พักอาศัย โรงเรือนเลี้ยงแพะ แปลงหญ้า ถนน และพื้นที่ใช้ประโยชน์ภายในฟาร์ม เป็นสัดส่วนชัดเจน เหมาะสม และสะดวกในการปฏิบัติงาน

ก.1.2.2 มีรั้วรอบฟาร์ม ทางเข้าและออกทางเดียว มีที่ท่าสายเชือกโรคยานพาหนะและบุคคลก่อนเข้าและออกจากฟาร์ม

ก.1.2.3 มีโรงเรือนเลี้ยงแพะ และมีพืชอาหารสัตว์เพียงพอกับจำนวนแพะที่เลี้ยง หากมีแปลงหญ้า ควรรื้อเมื่อก่อนความร้อน เพื่อให้แพะพักเมื่อปล่อยลงกินหญ้าในแปลง

ก.1.2.4 มีแหล่งน้ำสะอาดเพียงพอ และนำมาใช้ประโยชน์ภายในฟาร์มได้ตลอดเวลา

ก.1.3 ลักษณะโรงเรือน โรงเรือนเลี้ยงแพะควรมีลักษณะดังนี้

ก.1.3.1 โรงเรือนต้องมีโครงสร้างแข็งแรง มีหลังคา กันแดด กันฝน และกันลมแรงได้ และอากาศถ่ายเทได้สะดวก หลังคาควรสูงอย่างน้อย 2.5 m โดยวัดจากพื้นโรงเรือนถึงคานบนระดับเพดาน ภายในโรงเรือนควรกันแบ่งเป็นคอก (ความต้องการพื้นที่อยู่อาศัยของแพะประมาณ 1 m² ต่อตัว ควรคัดแพะขนาดใกล้เคียงกันรวมฝูงกันประมาณ 10 ตัวต่อคอก เพื่อความสะดวกในการจัดการเลี้ยง) ผนังคอกแพะควรสร้างให้โปร่งมีความสูงไม่ต่ำกว่า 1.5 m เพื่อป้องกันไม่ให้แพะกระโดดหรือปีนข้ามออกไปได้

พื้นโรงเรือนต้องแห้งและสะอาด ควรยกพื้นสูงไม่น้อยกว่า 1 m หรือตามความเหมาะสมของพื้นที่ เพื่อให้ผู้เลี้ยงเข้าไปทำความสะอาดใต้โรงเรือนได้สะดวก พื้นโรงเรือนควรใช้ไม้หรือวัสดุอื่นที่เหมาะสมวางเว้นระยะเป็นร่องห่างกันพอประมาณ เพื่อให้มูลแพะตกลงสู่พื้นล่างได้สะดวก ทำให้พื้นคอกแห้งและสะอาดอยู่เสมอ

ก.1.3.2 พื้นใต้โรงเรือนควรเป็นพื้นซีเมนต์ หรือพื้นดินอัดแน่น เพื่อสะดวกในการทำความสะอาด กวาดเก็บมูลแพะ หรือใช้น้ำแรงดันสูงฉีดล้างรวมเก็บนำไปทิ้งในที่ที่เหมาะสม ทางขึ้นลงโรงเรือนยกระดับไม่ควรลาดเอียงเกินกว่า 45 องศา ควรมีไม้ตอกเสริมขวางเป็นขั้น ๆ เพื่อให้แพะขึ้นลงได้สะดวก ได้ถุนโรงเรือนควรมีลวดตาข่ายกัน เพื่อป้องกันไม่ให้แพะเข้าไปอยู่ใต้โรงเรือน เพราะอาจทำให้แพะติดโรคพยาธิจากมูลแพะที่อยู่ใต้โรงเรือนได้

ก.1.3.3 มีอ่างใส่น้ำยาฆ่าเชื้อบริเวณทางเข้าและออกโรงเรือน สำหรับผู้ที่ผ่านเข้าและออกจุ่มเท้า เพื่อฆ่าเชื้อโรค ป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรค

ก.1.3.4 อุปกรณ์ที่ใช้ภายในโรงเรือน ต้องปลอดภัยไม่เป็นอันตรายต่อตัวแพะ และผู้เลี้ยง

ก.2 การจัดการฟาร์ม

ก.2.1 การจัดการโรงเรือนและอุปกรณ์ ควรมีโรงเรือนและอุปกรณ์ที่จำเป็นดังนี้

ก.2.1.1 คอกเลี้ยงแพะ ตามขนาด อายุ และเพศ เช่น คอกแพะเล็ก คอกแพะรุ่น คอกแพะอุมท้อง

ก.2.1.2 คอกคัด สำหรับคัดแยกแพะ

ก.2.1.3 สถานที่เก็บอาหารเลี้ยงแพะ ต้องแยกเป็นสัดส่วน อากาศถ่ายเทได้ดี ไม่อับชื้น มีการจัดการป้องกันไม่ให้สัตว์ที่เป็นพาหะนำโรคเข้าไป ณ สถานที่เก็บอาหาร เพราะอาจทำให้อาหารสัตว์เสื่อมสภาพหรือเสียหายได้

ก.2.1.4 มีสถานที่เก็บเครื่องมือและอุปกรณ์เป็นสัดส่วน สะดวกในการปฏิบัติงาน

ก.2.1.5 อุปกรณ์ให้น้ำต้องสะอาด ที่ให้อาหารต้องแห้งและสะอาด มีจำนวนเพียงพอ

ก.2.1.6 จัดการโรงเรือนและบริเวณโดยรอบให้สะอาด ไม่ให้เป็นแหล่งสะสมหรือเพาะเชื้อโรค แมลง และสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรค

ก.2.2 การจัดการฝูง

ก.2.2.1 คัดเลือกและจัดฝูงแพะเนื้อตามขนาด อายุ และเพศ

ก.2.2.2 คัดเลือกหรือจัดหาแพะเนื้อ สำหรับทดแทนพ่อพันธุ์ และแม่พันธุ์

ก.2.2.3 คัดแพะเนื้อที่มีลักษณะไม่ดี พิการ หรือไม่สมบูรณ์ ออกจากฝูง หรือในกรณีเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์แพะที่มีลักษณะไม่ตรงตามสายพันธุ์ต้องคัดแยกออกจากฝูง

ก.2.3 การจัดการอาหารสัตว์

ก.2.3.1 อาหารที่ใช้เลี้ยงแพะเนื้อ ทั้งอาหารหยาบและอาหารข้น ต้องมีคุณภาพดี มีคุณค่าทางอาหาร และมีเพียงพอกับความต้องการ โดยเฉพาะอาหารข้น (concentrated feed) อาหารสำเร็จรูปต้องมาจากแหล่งผลิตที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์

ก.2.3.2 ในกรณีผสมอาหารเอง วัตถุดิบที่ใช้ เช่น รำละเอียด ปลายข้าว กากถั่วเหลือง หรือสิ่งที่เติมในอาหารต้องมีคุณภาพตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ก.2.3.3 ตรวจสอบคุณภาพอาหารที่ใช้เลี้ยงแพะเนื้ออย่างสม่ำเสมอ มีการจัดการทางสุขลักษณะที่ดี ฤกษ์หรือกระสอบที่ใส่อาหารต้องแห้ง สะอาด ควรเก็บอาหารไว้ในโรงเรือนที่สะอาด มีการระบายถ่ายเทอากาศดี ปราศจากนก หนู แมลง และสัตว์อื่น ๆ ที่อาจทำให้อาหารเสียหายหรือเสื่อมคุณภาพ

ก.2.4 การบันทึกข้อมูล (ตัวอย่างแบบบันทึกข้อมูล ภาคผนวก ข)

ก.2.4.1 บันทึกข้อมูลทะเบียนประวัติ ทำหมายเลขประจำตัวเมื่อลูกแพะเกิด บันทึกข้อมูลประจำตัวลงในทะเบียน เช่น หมายเลขประจำตัว เพศ พันธุ์ วันเกิด น้ำหนักแรกเกิด หมายเลขพ่อ หมายเลขแม่ น้ำหนักหย่านม (ข.1)

ก.2.4.2 ในกรณีเป็นฟาร์มพ่อแม่พันธุ์ บันทึกข้อมูลการเจริญเติบโต เช่น น้ำหนักแรกเกิด น้ำหนักหย่านม และข้อมูลการสืบพันธุ์ของแม่พันธุ์ เช่น อายุและน้ำหนักเมื่อเริ่มผสมพันธุ์ ระยะห่างการให้ลูก (ข.2 และ ข.3)

ก.2.4.3 บันทึกข้อมูลการใช้อาหารเลี้ยงแพะเนื้อ เช่น การรับจ่ายอาหาร การใช้อาหาร (ข.4)

ก.2.4.4 บันทึกข้อมูลการรักษาโรค และดูแลสุขภาพ เช่น การรับจ่าย การใช้เวชภัณฑ์และสารเคมี การใช้วัคซีน การถ่ายพยาธิ การรักษาโรค และดูแลสุขภาพ (ข.5, ข.6, และ ข.7)

ก.2.4.5 บันทึกข้อมูลบัญชีฟาร์ม เป็นการทำบัญชีจำนวนสัตว์ภายในฟาร์ม

ก.2.5 คู่มือการจัดการฟาร์ม

ผู้เลี้ยงต้องมีคู่มือแสดงรายละเอียด การจัดการฟาร์ม แนวทางการปฏิบัติ การเลี้ยง การจัดการอาหาร การดูแลสุขภาพ การป้องกันและรักษาโรค เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติที่ดีและถูกต้อง

ก.3 การจัดการบุคลากร

ก.3.1 ต้องมีบุคลากรที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรผู้ประกอบการฟาร์มแพะเนื้อของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ทำหน้าที่ควบคุมการจัดการฟาร์ม การปฏิบัติการเลี้ยง การจัดการอาหาร การสุขาภิบาลฟาร์ม

ก.3.2 มีสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มที่มีใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่ง และมีใบอนุญาตผู้ควบคุมฟาร์มแพะเนื้อ ดูแลด้านการป้องกันโรค รักษาโรค และดูแลการใช้ยา

ก.3.3 มีจำนวนแรงงานพอเพียงกับจำนวนแพะที่เลี้ยง

ก.3.4 บุคลากรที่ทำงานในฟาร์มควรได้รับการตรวจสุขภาพเป็นประจำทุกปีอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อป้องกันโรคที่สามารถติดต่อจากคนสู่สัตว์ เช่น วัณโรค เป็นต้น

ก.3.5 มีการพัฒนาบุคลากร โดยการฝึกอบรมให้มีความรู้เกี่ยวกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงานฟาร์มอย่างต่อเนื่อง และให้บันทึกข้อมูลการฝึกอบรมในประวัติบุคลากร (ข.8)

ก.4 การดูแลสุขภาพและสุขอนามัยสัตว์

ก.4.1 การป้องกัน และควบคุมโรค

ก.4.1.1 มีการจัดการทางสุขลักษณะที่ดีภายในฟาร์ม เพื่อไม่ให้เป็นแหล่งสะสมเชื้อโรค โดยฉีดพ่นยาฆ่าเชื้อ สารป้องกันกำจัดแมลง ทำความสะอาดโรงเรือน อุปกรณ์ และบริเวณโดยรอบตามระยะเวลาที่เหมาะสม

ก.4.1.2 สร้างภูมิคุ้มกันโรคตามโปรแกรมที่กำหนด การใช้วัคซีนโรคปากเท้าเปื่อย รวมทั้ง การกำจัดพยาธิภายในและภายนอก กรณีที่เกิดโรคระบาดให้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมโรคระบาดสัตว์

ก.4.1.3 ตรวจโรคแพะที่อาจติดต่อกับสัตว์สูคนเป็นประจำอย่างน้อยปีละครั้ง โดยเฉพาะโรคแท้งติดต่อ (Brucellosis) และโรคมงค่อพิษเทียม (Meloidosis)

ก.4.2 การป้องกันและรักษาโรค ต้องอยู่ในความดูแลของสัตวแพทย์ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากสัตวแพทย์

ก.4.3 การใช้ยา ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดการใช้ยาสำหรับสัตว์ในมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก.7001) และระเบียบที่เกี่ยวข้อง

ก.5 การจัดการสวัสดิภาพสัตว์

โดยปฏิบัติตามระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการคุ้มครองและดูแลสวัสดิภาพสัตว์ ณ สถานที่เลี้ยง ดังนี้

ก.5.1 ผู้เลี้ยงต้องตรวจสอบฝูงแพะอย่างน้อยวันละ 1 ครั้ง เพื่อให้มั่นใจได้ว่าแพะมีสุขภาพดี

ก.5.2 ภายในโรงเรือนต้องสะอาด ถูกสุขลักษณะ จัดการพื้นที่ให้เหมาะสมกับจำนวนแพะที่เลี้ยง

ก.5.3 ต้องดูแลแพะให้ได้รับอาหารอย่างทั่วถึง มีการเจริญเติบโตตามลักษณะของสายพันธุ์

ก.5.4 การจัดการดูแลแพะที่ได้รับบาดเจ็บ ป่วย หรือพิการ ควรได้รับการรักษาอย่างรีบด่วน ในกรณีที่พิจารณาแล้ว เห็นว่าไม่สมควรรักษา ให้รับทำลายทันที เพื่อไม่ให้ทุกข์ทรมาน

ก.6 การจัดการระบบน้ำ

ก.6.1 มีวิธีจัดการระบบน้ำที่ดีเพื่อนำน้ำจากแหล่งน้ำมาใช้ในฟาร์ม มีวิธีจัดการที่ถูกต้องเหมาะสม ถูกสุขลักษณะ และดูแลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ได้น้ำที่สะอาด ปลอดภัย และสามารถนำน้ำมาใช้ประโยชน์ในฟาร์มได้ตลอดเวลา

ก.6.2 น้ำที่ใช้ภายในฟาร์มต้องสะอาด ปลอดภัยไม่เป็นอันตรายต่อแพะ และผู้เลี้ยง สำหรับน้ำดื่มต้องมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานน้ำที่ใช้บริโภคได้ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ก.6.3 เก็บตัวอย่างน้ำส่งตรวจห้องปฏิบัติการของหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบ หรือหน่วยงานของเอกชนที่ได้รับการรับรอง เพื่อให้การรับรองคุณภาพของน้ำอย่างน้อยปีละครั้ง

ก.7 การจัดการสิ่งแวดล้อม

ก.7.1 ให้มีวิธีการจัดการของเสีย สิ่งปฏิกูล มูลแพะ น้ำทิ้ง และขยะต่างๆ ต้องผ่านการจัดการที่เหมาะสม ไม่ก่อให้เกิดกลิ่นที่ไม่พึงประสงค์ หรือก่อความรำคาญต่อผู้ที่อาศัยอยู่ข้างเคียง และไม่ก่อให้เกิดมลภาวะเป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อม

ก.7.2 การจัดการซากแพะ ให้อยู่ในดุลยพินิจของสัตวแพทย์ ในกรณีทำลาย ให้ฝังไว้ใต้ระดับผิวดินไม่น้อยกว่า 50 cm ใช้ยาฆ่าเชื้อโรคราด หรือใช้ปูนขาวโรยให้ทั่ว กลบดินปิดปากหลุม แล้วพูนดินกลบหลุมเหนือระดับผิวดินไม่น้อยกว่า 50 cm หรือตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด

.....

ภาคผนวก ข (ตัวอย่างแบบบันทึกข้อมูลประจำฟาร์ม)

ข.1 แบบบันทึกข้อมูลทะเบียนประวัติแพะเนื้อ

ชื่อฟาร์ม ..... เลขทะเบียนฟาร์ม ..... สัญลักษณ์/เครื่องหมายฟาร์ม.....ชื่อเจ้าของฟาร์ม .....
ที่ตั้งฟาร์มเลขที่..... ถนน..... ตำบล .....อำเภอ .....จังหวัด .....

ลำดับที่	หมายเลขประจำตัว	เพศ	พันธุ์	วัน เดือน ปีเกิด	น้ำหนักแรกเกิด (กิโลกรัม)	หมายเลขพ่อ	หมายเลขแม่	วัน เดือน ปีหย่านม	น้ำหนักหย่านม (กิโลกรัม)	หมายเหตุ

ผู้บันทึก .....

ข.2 แบบบันทึกข้อมูลการเจริญเติบโต (ฟาร์มพ่อแม่พันธุ์)

หมายเลขประจำตัว..... เพศ..... พันธุ์.....หมายเลขพ่อ.....หมายเลขแม่.....

น้ำหนักแรกเกิด (กิโลกรัม) วัน เดือน ปี	น้ำหนักหย่านม (กิโลกรัม) วัน เดือน ปี	น้ำหนัก 1 ปี (กิโลกรัม) วัน เดือน ปี	อัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ย/วัน	หมายเหตุ

ข.3 แบบบันทึกข้อมูลการสืบพันธุ์ของแม่พันธุ์

หมายเลขประจำตัว..... พันธุ์ .....หมายเลขพ่อ.....หมายเลขแม่.....

ผสม ครั้งที่	วัน เดือน ปี ที่ผสมพันธุ์	พ่อพันธุ์ ที่ใช้ผสม	อายุ เมื่อผสมพันธุ์	น้ำหนัก เมื่อผสมพันธุ์	กำหนดวัน คลอด	ลูกที่เกิด			หมายเหตุ
						วัน เดือน ปี	หมายเลข	เพศ	

ข.4 แบบบันทึกการใช้อาหารเลี้ยงแพะเนื้อ

ชื่อฟาร์ม .....เลขทะเบียนฟาร์ม .....สัญลักษณ์/เครื่องหมายฟาร์ม.....ชื่อเจ้าของฟาร์ม .....

ลำดับที่	ชนิดอาหาร	จำนวนที่ซื้อ (กิโลกรัม) วัน เดือน ปี	จำนวนที่ใช้ (กิโลกรัม) วัน เดือน ปี	คงเหลือ (กิโลกรัม) วัน เดือน ปี	หมายเหตุ

ข.7 แบบบันทึกข้อมูลการรักษาโรคและดูแลสุขภาพ

ชื่อฟาร์ม .....เลขทะเบียนฟาร์ม .....สัญลักษณ์/เครื่องหมายฟาร์ม.....ชื่อเจ้าของฟาร์ม .....

วัน เดือน ปี	หมายเลขประจำตัว	เพศ	อาการ	การรักษาและผลการรักษา	ผู้รักษา

ภาคผนวก ค

หน่วย

หน่วยและสัญลักษณ์ที่ใช้ในมาตรฐานฯ นี้และหน่วยที่ SI (International System of Units หรือ *Le Systeme International d'Unites*; SI) ยอมรับให้ใช้ได้ มีดังนี้

ปริมาณ	ชื่อหน่วย	สัญลักษณ์หน่วย SI
มวล	กรัม (gram)	g
	กิโลกรัม (kilogram)	kg
ความยาว	เมตร (meter)	m
	เซนติเมตร (centimeter)	cm
พื้นที่	ตารางเมตร (square meter)	m ²
	ตารางเซนติเมตร (square centimeter)	cm ²
อุณหภูมิ	องศาเซลเซียส (degree Celsius)	°C